

Здружение Совет за етика во медиумите на Македонија
ЕТИКА ПРЕС, Скопје
Бр. 423/0306
10.10 2019 год.
Скопје

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 7 октомври 2019 година, врз основа на примена жалба од Министерството за внатрешни работи на Република Северна Македонија (МВР), ја донесе следната:

ОДЛУКА

Интернет – порталот Нетпрес, со текстот насловен „Блокирана полицијата во Охрид поради инцидентот во Волино со истакнување на „Сонцето од Кутлеш“, го прекрши Кодексот на новинарите на Македонија во членот 1.

ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија, на 9 септември 2019 година, Министерството за внатрешни работи на Република Северна Македонија (МВР), поднесе жалба за текстот со наслов „Блокирана полицијата во Охрид поради инцидентот во Волино со истакнување на „Сонцето од Кутлеш“, објавен на 8 септември 2019 година, на интернет – порталот Нетпрес (www.netpress.com.mk).

Во жалбата на МВР се наведува дека споменатиот медиум за инцидентот на фудбалскиот натпревар во село Волино, Дебрца, известувал непрофесионално, неетички и, како што се посочува во претставката, очигледно со свесно дезинформирачко постапување.

„Имено, иако уште од почетокот со усна информација, а потоа и по писмен пат преку извадокот на дневни настани, Министерството за внатрешни работи детално и навремено информираше за овој настан, дел од медиумите свесно пласираат лажни информации со цел поттикнување на омраза, насилство и нетрпеливост“, се вели во поднесената претставка на Министерството.

Од МВР во прилог на жалбата доставија и копија од билтенот на дневни настани од 8 и 9 септември 2019 година, во кои, меѓу другите е регистриран и инцидентот во Волино¹.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со интернет – порталот и побара да се изјасни по однос на наводите на жалбата. Медиумот не одговори на наводите на жалителот.

ОДЛУКА НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **ОСНОВАНА** и дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членот 1.

Член 1: „Новинарот има право на слободен пристап до сите извори на информирање што се од јавен интерес. Новинарот треба да објавува точни, проверени информации и нема да прикрива суштински податоци и да фалсификува документи. Доколку информацијата не може да се потврди, или станува збор за претпоставка, односно шпекулација, тоа треба да се каже и да се објави. Точноста на информацијата треба да се провери колку што е тоа можно“.

¹ <https://mvr.gov.mk/izvadok-od-dnevni-nastani/1611>

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ОДЛУКАТА

На седницата на 7 октомври 2019 година, членовите на Комисијата за жалби ги разгледаа наводите на жалителот и извршија увид во спорната содржина.

Комисијата, најнапред, утврди дека се работи за текст кој произлегува од јавниот интерес и кој пренесува информација за инцидент којшто побуди голем интерес во јавноста. Но, во исто време, Комисијата се согласи и дека авторот, кој не е потпишан на текстот, а објавува вест преземена од друг медиум, сепак не понудил целосно објективна и проверена информација. Интернет – порталот морал да се обиде да обезбеди став и од друг извор или од релевантна институција, а доколку не успеал, тоа требало јасно да го назначи во текстот.

Во отсуство на официјален став, новинарот морал да изрази резерва, воздржаност или сомнеж кон преземената информација, која упатува на ставови на очевидци дека причина за полициската интервенција во село Волино за време на фудбалски натпревар било наводно истакнување на знамиња од Кутлеш и скандирање против промената на името на државата. На тој начин, медиумот значително ќе ја намалел одговорноста и евентуалната опасност од дезинформирање и манипулации. Наведувањето на изворот, а со тоа и дека веста е преземена од друг медиум, само по себе не ги ослободува новинарите од одговорност, зашто и преземената информација, со објавувањето станува јавност.

Оттука, Комисијата најде дека во текстот е прекршен **членот 1** од Кодексот на новинарите, чија отстапка особено е забележлива во насловот и завршниот дел од текстот:

„Блокирана полицијата во Охрид поради инцидентот во Волино со истакнување на „Сонцето од Кутлеш“.

„Според информации на Алфа, се работи за жители на селото Волино од општина Дебрца, кои се однесени во полициска станица во Охрид затоа што скандирале против „преспанското“ име на земјата, а воедно и го истканувале знамето со Сонцето од Кутлеш“.

Проверката на податоците и точноста на информациите се морални императиви на новинарството. Затоа, новинарот е должен да ја провери информацијата од што е можно повеќе извори, а најмалку два меѓусебно неповрзани извора. Потребата од брзина никогаш не смее да ги загрози точноста, кредибилитетот и професионалноста на текстот. Кога се известува од тензични настани, потребно е новинарот да се воздржи од дополнително подгревање на тензиите. Во овој контекст, Комисијата ја зеде предвид и официјалната изјава на градоначалникот на општина Дебрца, Зоран Ногачевски, дадена уште истата вечер, кога посочи дека на инцидентот не му претходеле никакви политички мотиви, ниту веење знамиња и скандирања, туку судиска одлука, која предизвикала незадоволство.

Во насока на промовирање и поттикнување на објективното известување, а имајќи го предвид фундаменталното право на слобода на медумите, Советот за етика, во оваа прилика, ги потсетува новинарите и уредниците дека медиумските извештаи мора да ја содржат вистината и да не иницираат полемики и дискусии со кои ќе се разгорат тензиите и ќе се влошат односите меѓу граѓаните.

Медиумите не смеат да ја злоупотребуваат својата улога и да послужат како платформа за дополнителни провокации. Напротив, тие мора да дејствуваат на начин што ги разликува од обични пренесувачи на информации и факти, особено во случаи кога се изнесуваат проценки за можна ескалација на случувањата.

Пренесувањето и давањето простор на шпекулации се изедначува со ширење невистини и пропагандизам, наспроти урамнотезено и професионално информирање. На јавноста треба да и се понуди вистинската слика и да се претстават објективните потреби и загриженост, а особено имајќи предвид дека граѓаните кои не биле дел од одредени случувања својата информираност ја потпираат токму на медиумите.

На крајот, членовите на Комисијата се согласија дека за медиумите да бидат објективни и да не подгреваат тензии треба и институциите да ја завршат нивната работа. Комисијата утврди дека Министерството за внатрешни работи критичната вечер додека се случувала полициската интервенција, не известувало ниту навремено, ниту детално, како што самото тврди во поднесената жалба. Спротивно на тоа, Комисијата заклучи дека МВР со официјален став излегло дури следниот ден, оставајќи простор за шпекулации во јавноста. На медиумите мора да им се обезбеди брз и полесен пристап до информации од јавен карактер, зашто на тој начин се придонесува за намалување на напнатоста и за елиминирање на можноста да се доведе јавноста во заблуда.

Затвореноста на институциите не може да биде метод со кој ќе се избегнат темите и прашањата од интерес за јавноста. Затоа, медиумите треба да алармираат во случаи кога не добиле одговор на прашања за кои проценуваат дека се од јавен интерес и кога за тоа може да изложат релевантни аргументи.

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Сефер Тахири, Теофил Блажевски, Лилјана Пецова – Илиеска и Ердем Ахмет.

Се обврзува интернет – порталот Нетпрес (www.netpress.com.mk), во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби, да ја објави оваа одлука.

Со почит,

Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

